

Pla d'inclusió de les persones amb discapacitat

Pla 2021-2023

Dictaminat favorablement en el Consell de Direcció núm 21, de data 15 de juny de 2021

Índex

Índex	2
Introducció	3
Clarificació de conceptes i posicionament	3
Evolució de l'atenció a la discapacitat a l'UJI	5
Elaboració del Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat	7
Pla d'inclusió per persones amb discapacitat de l'UJI	8
Missió de treball	8
Eixos, objectius, accions i indicadors	8

Introducció

El Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat de la Universitat Jaume I és el resultat i evolució del Programa d'atenció a la diversitat aprovat en el Consell de Direcció número 54, de 10 de maig de 2005, i totalment consolidat en l'estructura de l'UJI.

Les normatives i recomanacions d'àmbit internacional, l'Estatut de l'Estudiantat, l'actualització legislativa nacional pel que fa a la discapacitat, la revisió del llenguatge en pro d'un major respecte envers les persones amb diversitat, el canvi de visió social, la responsabilitat social universitària i la reflexió i anàlisi del treball realitzat des dels inicis de l'UJI fins a l'actualitat, han sigut el motor del Pla.

El compromís de l'UJI amb les persones amb discapacitat es recull expressament en els Estatuts i en el Codi Ètic.

L'actual Pla d'inclusió per a les persones amb discapacitat de la Universitat Jaume I té com a objectiu garantir la plena participació de les persones i implicar totes les unitats de l'UJI en la reflexió en el camí cap a una universitat inclusiva.

Cal mantindre els trets singulars de l'UJI respecte a aquest estudiantat i el professorat: la proximitat, l'atenció individualitzada i el seguiment al llarg de tota la trajectòria universitària, i cal avançar en el compromís dels centres de formació, serveis i unitats en la realització d'accions inclusives on totes i tots puguem participar-hi. És per això que en alguns casos cal dissenyar accions de discriminació positiva i en altres visibilitzar el col·lectiu.

Clarificació de conceptes i posicionament

Conceptualment, cal posar en valor la diversitat i la pluralitat de les persones amb les seues diferents capacitats; des d'aquesta visió es treballa aquest Pla d'inclusió de les persones amb discapacitat a l'UJI.

El Pla, des de la seua perspectiva inclusiva, contempla totes les persones amb necessitats específiques de suport educatiu-NESE.

Utilitzarem el terme persona amb discapacitat per a referir-nos a aquella que té el certificat de discapacitat del 33 % o superior, amb el reconeixement dels seus drets.

El concepte necessitats específiques de suport educatiu inclou els diferents tipus de discapacitat i malalties cròniques i també trastorn de l'aprenentatge i comunicació, alumnat d'origen estranger, altes capacitats, i situacions socioeconòmiques i socioculturals desfavorides.

Diversitat funcional és un terme alternatiu a discapacitat i proposat al Fòrum de Vida Independent. Pretén substituir consideracions semàntiques pejoratives.

Evolució de l'atenció a la discapacitat a l'UJI

La Universitat Jaume I treballa amb l'estudiantat amb discapacitat i necessitats específiques de suport educatiu des de la seua creació en el curs 1991/92. Amb la creació del Servei d'Orientació Acadèmica i Professional, des d'una visió pedagògica, es va donar resposta a les necessitats de les persones que accedien als estudis universitaris. Es va introduir des dels inicis el concepte de necessitats educatives especials (en l'actualitat NESE¹), que era una visió singular en la universitat espanyola del moment. Vam ser la primera universitat espanyola a reconèixer explícitament en els Estatuts (1998) el suport al col·lectiu d'estudiantat amb discapacitat física, sensorial i psíquica.

L'UJI ha rebut diferents premis i reconeixements pel treball realitzat per les persones amb discapacitat: premi Solidario ONCE 2016, premis Cocembre CV 2011, Frater i Acudim.

La trajectòria de treball en l'àmbit de la diversitat i discapacitat va fer que la Universitat Jaume I impulsara el 2009 la creació en la CRUE - Assumptes Estudiantils l'Àrea de Diversitat i Discapacitat, així com les xarxes de treball de Serveis d'Atenció a Persones amb Discapacitat en la Universitat Espanyola - SAPDU i UNIDISVAL, serveis d'atenció a persones amb discapacitat en les universitats valencianes.

Des dels inicis s'ha treballat de forma holística amb tots els serveis i unitats de l'UJI que interactuen en estudiantat. D'aquesta forma, tenim una trajectòria de treball coordinat amb diferents serveis: SI, SGDE, ORI, InfoCampus, SE, SASC, Sindicatura de Greuges, etc. En aquest aspecte, volem destacar les accions sobre pràctiques i inserció laboral de l'OIPEP.

El 2015 s'aprova per Consell de Govern un programa específic adreçat a PDI amb discapacitat.

En referència a l'estudiantat s'observa un augment important en el nombre de persones amb NESE a l'UJI al llarg dels anys. És una situació similar als percentatges en l'àmbit estatal, on els informes indiquen un creixement progressiu d'estudiantat amb discapacitat que accedeix a les universitats, que se situa en l'1,5% del total de l'estudiantat.²

¹ NESE, necessitats específiques de suport educatiu. Inclou els diferents tipus de discapacitat i malalties cròniques i també trastorn de l'aprenentatge i comunicació, alumnat d'origen estranger, altes capacitats, situacions socioeconòmiques i socioculturals desfavorides.

² V Estudio Universidad y Discapacidad de la Fundació Universia (dades del curs 2015-16 i publicat el 2017). "En el curso 2019-20, hay 19.919 estudiantes con algún tipo de discapacidad matriculados en la universidad, lo que representa el 1,5% del total de estudiantado matriculado en este mismo curso según los datos ofrecidos por las 61 universidades participantes."

Dades de l'estudiantat de l'UJI³

Curs	Estudiantat amb discapacitat (>33)	Estudiantat (<33)	Total estudiantat NESE	Matrícules en graus	Matrícules en màster	Matrícules en doctorat	NESE titulats i titulades	En programes OIPEP	PDI amb discapacitat UJI
1991-92	1		1 estudiant en les PAU				--		
1994-95	3		3				--		
2000-01			24				8		
2008-09	21	12	33	32	0	0	14	2	
2010-11	116	59	175	143	10	0	20	14	
2015-16	139	140	279	239	37	0	32	67	4
2018-19	131	231	362	277	53	2	57	72	9
2020-21	117	296	413	331	56	5		89	8

El marc de treball i les accions sobre discapacitat es poden consultar en: www.pad.uji.es.

³ Dades del Pla d'Atenció a la Diversitat-PAD i OIPEP a data 23 d'abril de 2021.

Elaboració del Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat

La Unitat Diversitat i Discapacitat forma part de la Unitat de Suport Educatiu, que depèn del Vicerectorat d'Estudiantat i Compromís Social.

Té com a missió garantir i vetlar per la participació plena i l'accessibilitat universal a l'UJI.

Des de la Unitat s'ha impulsat i coordinat l'elaboració del Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat de la Universitat.

El procés d'elaboració del Pla ha sigut un procés participatiu en el qual, partint de l'anàlisi sobre el treball realitzat amb persones amb discapacitat a l'UJI, s'ha constituït un grup de treball sobre discapacitat amb representació dels centres docents, serveis i estudiantat amb discapacitat de l'UJI:

Inmaculada Rodríguez, vicerectora d'Estudiantat i Compromís Social
Olga Carbó Badal, Unitat de Diversitat i Discapacitat
Cristina Giménez García, PDI
Dennis Esther Muñoz Ramírez, estudianta
Jordi Torner Más, tècnic d'Activitats Juvenils
José Roger Dols, OTOP
Cristina Campos, arquitecta
Juan Andrés Traver Martí, PDI
María Dolores García Álvarez, estudianta
María Isabel Beas Collado, OIPEP
María Luisa Cuerda Arnau, PDI
María Ripollés Meliá, INCREA
Odet Moliner García, PDI
Pilar García Agustín, PDI
Amelia Simó Vidal, PDI
María Palomar Ferrer, estudianta CE

La proposta contempla que el grup continue fent el seguiment del Pla i la proposta de metes i accions durant els dos anys de vigència.

Pla d'inclusió per amb persones amb discapacitat de l'UJI

Missió de treball

Garantir i vetlar per la participació plena i l'accessibilitat universal a l'UJI de totes les persones.

Aquest Pla està dissenyat des d'una perspectiva educativa, d'orientació acadèmica i holística, global.

És un instrument per a aconseguir una universitat inclusiva i accessible per a totes les persones, un compromís institucional per a avançar cap a la plena inclusió de tots els col·lectius en tots els àmbits de la Universitat.

Eixos, objectius, accions i indicadors

Eixos del Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat de l'UJI:

1. Atenció i suport
2. Sensibilització / formació
3. Accessibilitat
4. Millora de les oportunitats de l'estudiantat
5. Investigació
6. Compromís social
7. Seguiment i avaluació del Pla

Els eixos nous i que es vol impulsar són el 4, el 5 i el 6. En els altres (1, 2, 3 i 7) ja s'està treballant i es vol aprofundir.

Eix 1. Atenció i suport

L'atenció i suport a les persones és l'eix central del Pla d'inclusió de les persones amb discapacitat a l'UJI.

Tipologies de persones que es treballen:

Discapacitat física Discapacitat sensorial visual Discapacitat sensorial auditiva Discapacitat intel·lectual	Trastorn de l'espectre autista - TEA Malaltia crònica Problemàtica psicològica o psíquica Problemàtica psicopedagògica Incapacitat temporal Altres
---	---

Estudiantat

Partint de les valoracions de les necessitats pròpies derivades del diagnòstic de cada persona es dissenyen les adaptacions acadèmiques per a les persones amb discapacitat o necessitats específiques de suport educatiu matriculades als graus, màsters i doctorat de la Universitat Jaume I.

El pla de suport de cada persona és personalitzat i inclou accions en l'accés a la universitat, el seguiment de les activitats acadèmiques, la realització dels exàmens i la finalització dels estudis. També és fonamental treballar amb l'estudiantat que participa en programes de mobilitat universitària - entrants a l'UJI.

L'atenció acadèmica implica el treball directe amb el professorat d'aquest estudiantat i també, si és necessari, amb l'estudiantat company d'aula o grups de treball en els quals participa.

Per donar suport es treballa en col·laboració amb els centres docents, vicedegans, estudiantat voluntari del programa UJI Voluntària - Suport a persones amb necessitats de suport educatiu, amb el Consell d'Estudiants i serveis que interactuen amb l'estudiantat.

Professorat amb discapacitat o malalties greus

Per tal de facilitar la tasca del personal docent i investigador amb diagnòstic cal fer valoració de la repercussió i dissenyar accions de suport facilitadores.

Proves d'accés a la universitat

Es treballa amb els i les responsables de la gestió de les proves d'accés a la universitat i la Subcomissió de Suport Educatiu de la Comissió Gestora de Proves d'Accés per a facilitar la realització i garantir les adaptacions necessàries durant les proves d'accés a la universitat i les proves d'accés per a majors de 25, 40 i 45 anys. També s'assessora els centres d'educació secundària i de formació de persones adultes, si ho sol·liciten.

Per tal de facilitar la millora continuada en aquest àmbit es preveuen les accions següents:

Accions:

1. Analitzar el protocol de suport a estudiantat UJI amb necessitats específiques de suport educatiu i promoure accions formatives sobre adaptacions dirigides al professorat.
2. Dissenyar línies de treball conjuntes amb els centres docents per a facilitar el treball amb l'estudiantat.
3. Desenvolupar accions formatives específiques amb el Consell de l'Estudiantat.
4. Analitzar les necessitats de suport acadèmic dirigides de professorat amb discapacitat i/o malalties greus i gestionar les accions facilitadores.
5. Participar en el disseny de procediments i accions de suport a les proves d'accés a la universitat.
6. Revisar el procés de gestió de l'estudiantat entrant de mobilitat amb discapacitat conjuntament amb l'Oficina de Relacions Internacionals.
7. Promoure i realitzar un protocol d'actuació acadèmica en situació de crisi sanitària i gestionar adaptacions per a l'estudiantat afectat.

Implicació: Vicerektorat Estudiantat i Compromís Social i Unitat de Diversitat i Discapacitat.

Eix 2. Sensibilització i formació

La sensibilització i la formació són dos pilars facilitadors per a comprendre el dia a dia i les necessitats acadèmiques de les persones que tenen una discapacitat, malaltia o problemàtica diagnosticada. En l'entorn acadèmic cal fomentar actituds positives i tolerants que permeten la participació plena de totes les persones.

En l'àmbit universitari un 1'5 % del total de la població estudiantil té una discapacitat segons el V Estudi Universitat i Discapacitat elaborat per la Fundació Universia i amb la col·laboració de Fundació ONCE, la Confederació de Rectors d'Universitats Espanyoles (CRUE), el Comitè Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (CERMI) y el Real Patronat sobre Discapacitat.

Per aquest motiu, cal avançar en el foment d'actituds tolerants i respectuoses des del coneixement de la diversitat i la discapacitat.

L'UJI, com a entitat educativa, ha d'avançar en el disseny universal de l'aprenentatge (DUA), en la creació de contextos d'aprenentatge en els quals es proporcionen múltiples maneres de presentar la informació, múltiples maneres d'acció i representació i múltiples maneres de comprometre's. Cada persona és única i també ho és la seua interacció amb l'entorn i totes les persones han de trobar la seua via òptima d'aprenentatge.

També la introducció transversal a les titulacions de continguts sobre discapacitat permetrà un coneixement de situacions que viuen moltes persones.

Accions:

8. Proporcionar oportunitats d'autoformació per a la comunitat universitària mitjançant activitats i diferents materials com ara píndoles audiovisuals o programes de ràdio.
9. Facilitar formació al PDI sobre continguts transversals sobre discapacitat a les titulacions.
10. Realitzar una proposta formativa específica sobre disseny universal de l'aprenentatge.
11. Anàlisi de matèries que implementen continguts sobre discapacitat i creació de grups de treball en disseny per a totes les persones en els graus.
12. Revisió del web i les guies de PDI i PAS que s'incorpore a l'UJI.

Implicació: Vicerectorat Estudis i Docència, Comissió de Formació PDI, Vicerectorat de Cultura i Relacions Institucionals, UDD, URA, Formació PAS, Centres (FCHS, FCJE, ESTCE, FCS).

Eix 3. Accessibilitat

La base de la participació plena de les persones és disposar d'entorns accessibles.

En la Universitat l'entorn és físic (les instal·lacions, aules, despatxos, zones exteriors del campus, etc.), i és tecnològic, amb les diferents plataformes d'informació, gestió i formació i participació acadèmica.

Des de la perspectiva inclusiva cal disposar de recursos tècnics de suport que faciliten o compensen determinats dèficits i també espais que possibiliten i garantiscuen la pausa, descans o possibilitat de fer ús de determinades instal·lacions. Volem una universitat més propera, més humana i estem condicionats per l'existència de directrius nacionals (RD Accessibilitat).

Accions:

13. Gestionar les necessitats d'adaptacions de lloc de treball / estudi acadèmic.
14. Mantenir un banc de productes de suport, gestionar els espais de descans i gestionar l'accés a l'espai d'estudi adaptat.
15. Vetlar per garantir l'accessibilitat als continguts tecnològics de la Universitat Jaume I (web, app mòbils, Aula Virtual, etc.) mitjançant la coordinació i emissió de directrius sobre accessibilitat, i la revisió periòdica de l'accessibilitat de la pàgina web.
16. Realitzar accions formatives sobre accessibilitat i disseny universal de l'aprenentatge.
17. Mantindre la pàgina web de la Unitat Responsable d'Accessibilitat.

Implicació: Vicerectorat de Campus i Vida Saludable, Vicerectorat de Planificació, Coordinació i Comunicació, URA, UDD, CENT i OTOP.

Eix 4. Millora de les oportunitats de l'estudiantat

Un dels objectius de la Universitat és formar titulats i titulades per a incorporar-se al món laboral. L'UJI és un referent en l'oferta de pràctiques curriculars en totes les titulacions i també en l'oferta de pràctiques extracurriculars nacionals i internacionals. L'acompanyament de l'estudiantat durant tot el procés des de la recerca d'entitat de pràctiques com el seguiment i suport a tutors i tutores i supervisors i supervisoras és una necessitat per garantir la igualtat d'oportunitats. Cal incentivar l'emprenedoria i fomentar la participació de l'estudiantat en els diferents programes d'orientació i inserció laboral i cal continuar avançant en la inserció laboral dels NESE.

Accions:

18. Continuar donant suport a estudiantat NESE i als tutors i tutores i supervisors i supervisoras en la realització de les pràctiques externes (curriculars i extracurriculars) i mobilitat.
19. Organitzar un seminari web abans de les pràctiques per als tutors i tutores UJI / entitat col·laboradora per a donar formació.
20. Revisar els barems de les convocatòries pròpies de beques per a pràctiques, per a Erasmus + i per a programes d'emprenedoria per a afegir factors de compensació i ajuda addicional
21. Fomentar l'emprenedoria entre l'estudiantat amb discapacitat o NESE mitjançant una referència específica a estudiantat discapacitat / ajuda complementària a les convocatòries d'emprenedoria.
22. Organitzar taules redones sobre emprenedoria i discapacitat per a identificar agents de l'ecosistema emprenedoria i discapacitat.
23. Donar formació en matèria de discapacitat a representants estudiantils i potenciar la participació de l'estudiantat NESE en el òrgans de govern i en el moviment associatiu UJI.

Implicació: VECS, OIPEP, INCREA i UDD.

Eix 5. Investigació

L'UJI es caracteritza per ser una de les universitats joves que lidera en l'àmbit de la investigació en matèria de discapacitat i cal visibilitzar el treball realitzat al voltant de la discapacitat.

Accions:

24. Fer un mapeig del PDI que està fent investigació / docència sobre discapacitat i NESU.
25. Fomentar de la investigació / docència al voltant de la discapacitat i necessitats educatives específiques de suport educatiu mitjançant jornades i premis o reconeixements.
26. Premiar / reconèixer les investigacions / la docència sobre discapacitat i NESE a l'UJI, així com els TFG i TFM.
27. Iniciar una reflexió sobre investigació inclusiva implementant una línia d'ajudes.
28. Fomentar accions d'aprenentatge-servei relacionades amb entitats de persones amb discapacitat.

Implicació: Vicerectorat d'Investigació, OCIDT.

Eix 6. Compromís social

L'UJI és una entitat de referència i compromesa socialment. Cal visibilitzar el compromís envers de la discapacitat i fomentar un comportament ètic dels membres de la comunitat universitària, Fomentar l'ús d'un llenguatge inclusiu i respectuós en la comunicació que es faci a la Universitat, visibilitzar les accions positives que es realitzen i fomentar la relació amb altres universitats i xarxes de representació

Accions:

29. Crear un reconeixement de compromís social amb la discapacitat per a entitats externes o la mateixa comunitat universitària.
30. Revisar / elaborar document sobre comportament ètic.
31. Definir un model de barem de discriminació positiva per a oposicions i borses de treball, beques, etc.
32. Mantindre la quota de reserva de places en accés en les titulacions oficials de l'UJI (graus, màsters i doctorats).
33. Crear un catàleg de productes protocol·laris realitzats en entitats de persones amb discapacitat o risc d'exclusió social.
34. Donar impuls, amb el suport persones especialistes tant de la Universitat com d'entitats externes, als projectes d'inclusió de l'Escola d'estiu, i ampliar de forma progressiva, l'oferta de places en tots els trams d'edat.
35. Mantindre el programa de ràdio Sense barreres i continguts sobre discapacitat a les xarxes socials UJI.

Implicació: VECS, VOAP, Gerència, UDD.

Eix 7. Seguiment i avaluació del Pla

Per tal de desenvolupar el Pla d'inclusió de les persones amb discapacitat i NESE cal mostrar evidències del treball realitzat i crear un grup de treball que definisca i prioritze les línies de treball.

Accions:

36. Crear grup de treball de seguiment i propostes de millora del Pla.
37. Elaborar la memòria anual del Pla d'inclusió per a persones amb discapacitat.
38. Organització d'una jornada de reflexió sobre el model d'inclusió UJI.
39. Realització d'un anàlisi de continguts de discapacitat al web institucional.
40. Proposta d'accions d'inclusió des dels serveis.

Implicació: VECS, UDD.